

PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL PROBLEMS IN EDUCATION

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-041-4-9>

ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА В УМОВАХ КОЛЕДЖНОЇ ОСВІТИ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Гаврилюк О. А.

*кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри теорії і методики музичного виховання
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»*

Засипкіна Л. А.

*кандидат педагогічних наук,
завідувач кафедри теорії, фахових методик
та технологій дошкільної освіти
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»*

Твердохліб Н. В.

*кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри теорії і методики музичного виховання
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
м. Вінниця, Україна*

В умовах модернізації системи вищої освіти в Україні та вирішення завдань вищої педагогічної школи, неабиякої ваги та актуальності набуває питання підвищення професіоналізму майбутнього конкурентно-спроможного фахівця педагогічної сфери, формування креативної компетентності майбутніх педагогів в умовах коледжної освіти.

В процесі фахової підготовки майбутні педагоги повинні систематично не тільки застосовувати теоретичні знання на практиці, а й знаходити креативні підходи до вирішення нешаблонних педагогічних ситуацій, що виникають у професійній педагогічній діяльності.

Проблема формування креативної компетентності майбутніх педагогів є предметом наукового інтересу педагогів та психологів як минулого, так і сучасності, зокрема: психологічні засади формування та розвитку

креативності особистості (Д. Богоявленська, А. Брушлинський, В. Дружинін, О. Матюшкін, В. Моляко, Я. Пономарьов, В. Рибалка та ін.); положення креативної педагогіки (М. Алексеев, Ю. Круглов, О. Морозов, В. Попов, Д. Чернілевський), психолого-педагогічні засади формування творчої особистості педагога (Н. Гузій, В. Загвязинський, В. Кан-Калик, Н. Кічук), теорію та практику формування професійної та педагогічної креативності (О. Антонова, С. Сисоєва), теорію і практику професійної підготовки фахівців ВНЗ (В. Андрущенко, О. Дубасенюк, Н. Ничкало).

Пошук методологічних орієнтирів наукового дослідження креативності дав можливість нам визначити певний обсяг сучасних дисертаційних педагогічних досліджень, що окреслюють коло питань проблеми формування креативної компетентності майбутніх педагогів, серед них: «Розвиток креативності підлітків на інтегрованих уроках музики» (С. Терещенко), «Умови формування креативної компетентності у процесі професійної підготовки студентів» (І. Семененко), «Теоретико-методичні основи формування креативності майбутніх соціальних педагогів» (Л. Петришин); «Розвиток педагогічної креативності майбутніх учителів початкової школи у процесі вивчення фахових дисциплін» (М. Шкабаріна); креативна компетентність майбутнього вихователя дітей дошкільного віку під час викладання іноземної мови (І. Ковалевська) та ін.

Аналіз першоджерел з досліджуваної проблеми дав змогу нам дійти висновку про те, що наукове визначення поняття «креативна компетентність майбутніх педагогів», зокрема дошкільного та мистецького спрямування, вимагає більш ґрунтовного дослідження.

У спецкурсі «Розвиток креативної компетентності педагогічних працівників у системі післядипломної освіти», «креативну компетентність педагогічних працівників» М. Ілляховою потрактовано як систему знань, креативних умінь, навичок, та здібностей, а також особистісних якостей, необхідних для професійної творчості та самовдосконалення» [2].

А. Івершинь у статті «Художньо-творча компетентність майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти як педагогічна проблема», згідно процесуального контексту, вказує, що «процес формування художньо-творчої компетентності майбутніх вихователів – складова частина цілеспрямованого, поліаспектного процесу професійного навчання, що має на меті, з одного боку, формування компетенцій, необхідних для здійснення художньо-творчої діяльності і втілення художніх образів; з іншого – організацію творчого підходу в освітньому процесі і передачу художньо-творчого досвіду вихованцям. У своїй єдності творча й художня компетенції забезпечують результативну інтегративність категорії «художньо-творча компетентність майбутніх вихователів» [1, с. 80].

«Креативну компетентність майбутнього вихователя дітей дошкільного віку» Н. Ковалевська визначає як комплекс знань, умінь і навичок, які включають в себе систему мовленнєвих умінь, уміння генерувати оригінальні способи спілкування, здатність до продукування нових, унікальних ідей на основі реалізації власних творчих можливостей, використання засобів формування гармонійно розвиненої особистості [3, с. 6].

Підсумовуючи усі вищезначені позиції науковців, «креативну компетентність сучасних фахівців дошкільного та музичного спрямування» ми дефініціюємо як складне цілісне, інтегративне особистісне утворення, що охоплює інтелектуальну, емоційну сфери, мотивацію, морально-ціннісні орієнтації, компетентність, гнучкість педагога-дошкільника та учителя музичного мистецтва.

На наш погляд, «креативна компетентність майбутніх фахівців дошкільного та мистецького спрямування» як складова їх фахової (професійної) компетентності визначається здатністю до творчості, постійного професійного зросту та змін, педагогічною майстерністю педагога-дошкільника та педагога-музиканта, оволодінням знаннями театральної та музичної педагогіки, (оволодінням педагогічною дошкільною та музичною діяльністю через призму різних видів мистецтв), педагогічною мобільністю та ерудицією, генеруванням нових оригінальних педагогічних ідей, відчуттям новизни, педагогічного передбачення, готовністю до швидкої адаптації та вирішення проблемних педагогічних ситуацій, до використання інноваційних форм та методів роботи із дошкільниками, школярами, розкриває творчий характер педагогічної діяльності педагога-дошкільника та учителя музичного мистецтва.

Таким чином, аналіз психолого-педагогічної літератури дав змогу нам дійти висновку про необхідність подальшого всестороннього розгляду проблеми формування креативної компетентності майбутніх педагогів в умовах коледжної освіти, зокрема можливість застосування засобів музичного мистецтва з метою формування креативної компетентності майбутніх фахівців педагогічної сфери, визначення комплексу педагогічних умов формування креативної компетентності майбутніх вчителів (дошкільного та мистецького спрямування).

Література:

1. Івершинь, А. Художньо-творча компетентність майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти як педагогічна проблема. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5 : Педагогічні науки : реалії та перспективи :

зб. наук. праць. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. Вип. 69. С. 78-83.

2. Ілляхова М. В. Розвиток креативної компетентності педагогічних працівників у системі післядипломної освіти : спецкурс. НАПН України, ДВНЗ «Унт менедж. освіти». К., 2015. 68 с.

3. Ковалевська Н. Професійна підготовка студентів факультетів дошкільної педагогіки до роботи у сім'ях: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2007. 20 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-041-4-10>

ПЛОТНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПІЗНАВАЛЬНИХ ПСИХІЧНИХ ПРОЦЕСІВ І ПРОГНОСТИЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Горелова В. О.

*аспірант кафедри загальної та диференціальної психології
Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського
м. Одеса, Україна*

Молодший шкільний вік є важливим етапом в розвитку особистості, адже саме в цей період відбувається активний психічний та особистісний розвиток дитини, що зумовлюється особливістю соціальної ситуації розвитку – навчанням у початковій школі. Результатом провідної навчальної діяльності є стрімкий розвиток пізнавальних психічних процесів, інтелекту, здібностей, засвоєння знань, оволодіння новими вміннями та навичками, основою яких є пізнавальний інтерес та нова соціальна позиція. Під впливом навчання у школі всі психічні процеси починають перебудовуватися та адаптуватися до нових умов. Традиційне навчання у школі стимулює активний розвиток уваги, пам'яті, мислення, уяви, мовлення безпосередньо через пізнання оточуючого світу та формує узагальнені способи розумових дій. Тому окремі вміння, яких діти набули до початку навчання в школі, є недостатніми для адаптації у світі з великою кількістю діяльностей та можливостей. Отже, і виникає необхідність виокремити спільні для всіх умінь характеристики –